

Nr 554

Av herr **Netzén m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 99, angående vissa åtgärder för ökad intagning av studerande vid de tekniska högskolorna, m. m.*

I proposition nr 99 till innevarande års riksdag har föreslagits åtgärder för ökad utbildning av bl. a. arkitekter från och med höstterminen 1957. Enligt propositionen skulle sålunda intagning av arkitektstuderande vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola i Göteborg ske i dubbelt så stor omfattning som för närvarande.

Förslaget om ökad intagning synes grunda sig på det yttrande, som överstyrelsen för de tekniska högskolorna avgivit den 28 januari 1957 över en från kollegienämnden vid tekniska högskolan i Stockholm gjord framställning om medelsanvisning för budgetåret 1957/58 för möjliggörande av en dubbling av högskolans arkitekturavdelning.

Det är alldeles uppenbart, att trängande behov föreligger av en ökad utbildning av arkitekter. Såvitt angår tekniska högskolan i Stockholm synes intet vara att erinra mot förslaget. I princip torde heller ingenting vara att invända mot en utökning av utbildningen av arkitekter vid Chalmers tekniska högskola i Göteborg även om behovet av ytterligare utredning härav torde vara påkallat i anslutning till komplettering av den föreliggande prognosen rörande arkitektbehovet.

I anslutning till departementschefens uttalande synes oss starka skäl tala för att även frågan om behovet av arkitektutbildning i södra Sverige bör utredas.

Vi vill i detta sammanhang erinra om att frågan om utbildning av arkitekter i södra Sverige upptogs av Arkitektföreningen för södra Sverige redan i början av år 1955. Syftet med detta initiativ var bl. a. att stimulera till en spridning av arkitekterna över landet. Erfarenheterna visar nämligen, att de som nu utbildas i de större städerna i stor utsträckning stannar kvar i dessa. För närvarande finnes i Stockholm cirka 625 arkitekter, i Göteborg och angränsande län cirka 170, i södra Sverige cirka 105 och i landsorten i övrigt sammanlagt cirka 200.

Genom att öppna utbildningsmöjligheter för arkitekter i södra Sverige med dess cirka 1,5 miljoner invånare skulle man sannolikt främja att en större del av de utbildade arkitekterna även förlade sin verksamhet dit. Disproportionen i fråga om lokaliseringen av arkitekterna framgår tydligt därav att i den tätbefolkade landsända, som södra Sverige utgör, finnes en arkitekt på 15 000 invånare, medan man i Stockholm och angränsande län har 6 arkitekter på samma invånarantal. Detta förhållande kan icke främja en god byggnadskonst i lands-

orten och icke heller underlätta för kommuner och andra uppdragsgivare att få sina projekt utförda av kvalificerade sakkunniga.

Av det av överstyrelsen för de tekniska högskolorna avgivna yttrandet framgår, att av de 310 elever som för närvarande studerar vid de tekniska högskolornas arkitekturavdelningar är 35 stycken från södra Sverige medan enbart vid tekniska högskolan i Stockholm 100 stycken är från Stockholms stad och närliggande län. Om proportionen mellan antalet studerande och befolkning skulle vara densamma, borde antalet från södra Sverige vara mer än det tredubbla i förhållande till vad nu är fallet eller åtminstone samma antal som de studerande från Stockholm med dess närmaste omgivning. Detta visar att den nuvarande förläggningen av de tekniska utbildningsmöjligheterna lägger hinder i vägen för studenter från södra Sverige med teknisk studieinriktning att utnyttja sin begåvning. De utbildar sig nu i stället vid någon nära liggande institution, t. ex. Lunds universitet. Detta förhållande belyses också därav att medan Götaland svarar för cirka 45 % av studenterna i landet, kommer endast cirka 25 % av de studerande vid de tekniska högskolorna från denna landsända.

Ur ekonomisk synpunkt är det betydelsefullt, att de studerande kan bo hemma eller i närheten av hemorten. Särskilt med nuvarande svåra bostadsproblem för studenterna är det en uppenbar fördel, om de studerande kan bo i sina hem. Ett område av Skåne med en befolkning på cirka en halv miljon kan nå Malmö eller Lund inom löppet av en timme med hjälp av kollektiva trafikmedel. För undervisningens del har Malmö-Lund-regionen vissa fördelar att bjuda dels genom närheten till Köpenhamn, dels genom möjligheten att samordna viss del av undervisningen med universitetet i Lund. Kontakten med universitetet skulle kunna ge utbildningen en inriktning som särskilt vad beträffar samhällsplaneringen är anpassad till nutida krav och verkar stimulerande på forskningsverksamhet och lärarrekrutering (kulturgeografi, statistik, sociologi). Kontakt kan även tänkas upprättad mellan en arkitekturskola och vissa av landets största företag inom byggnadsämnesindustrin.

Enligt vår mening är det alltså starka skäl som talar för att frågan om utbildning av arkitekter i södra Sverige blir föremål för en ingående prövning och då helst innan ställning togs till förslaget om en dubblering av intagningen vid Chalmers tekniska högskola.

På grund av det sålunda anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t an-
hålla om utredning rörande anordnande av arkitektutbildning
i södra Sverige.

Stockholm den 26 mars 1957

Erik Adamsson

Eric Svenning

Gösta Netzn

Jean Braconier